

Agnieszka Sibiga

JĘZYK NIEMIECKI

Wybrane dane statystyczne

Do egzaminu przeprowadzonego z języka niemieckiego w dniu 11 maja 2010 r. przystąpiło po raz pierwszy 8333 zdających (tabela 1).

Tabela 1. Liczby uczniów na egzaminie maturalnym z języka niemieckiego (przystępujący po raz pierwszy, stan 30 czerwca)

Wyszczególnienie	Liczba zdających				
	obowiązkowo	dodatkowo			RAZEM
		RAZEM	poziom podstawowy	poziom rozszerzony	
<i>OKE Wrocław</i>					
LO	3621	899	190	709	4520
LP	562	18	7	11	580
LU	356	6	1	5	362
T	2640	120	30	90	2760
TU	108	3		3	111
RAZEM	7287	1046	228	818	8333
<i>Województwo dolnośląskie</i>					
LO	2878	651	130	521	3529
LP	424	12	7	5	436
LU	236	2	1	1	238
T	1601	26	14	12	1627
TU	50				50
RAZEM	5189	691	152	539	5880
<i>Województwo opolskie</i>					
LO	743	248	60	188	991
LP	138	6		6	144
LU	120	4		4	124
T	1039	94	16	78	1133
TU	58	3		3	61
RAZEM	2098	355	76	279	2453

Z języka niemieckiego pomyślnie złożyło egzamin pisemny na poziomie podstawowym jako przedmiot obowiązkowy 6967 zdających. Razem w województwie dolnośląskim i opolskim egzamin zdało 95,6% absolwentów szkół ponadgimnazjalnych przystępujących do egzaminu po raz pierwszy (tabela 2). W stosunku do ubiegłego roku zdawalność wzrosła o 1,2 punktów procentowych.

Tabela 2. Wskaźniki dotyczące zdawalności egzaminu maturalnego z języka niemieckiego (przystępujący po raz pierwszy, stan 30 czerwca)

Wyszczególnienie	Uzyskali co najmniej 30% pkt na egzaminie obowiązkowym	
	poziom podstawowy	
	liczba	%
<i>OKE Wrocław</i>		
LO	3560	98,3
LP	519	92,3
LU	297	83,4
T	2510	95,1
TU	81	75,0
RAZEM	6967	95,6
<i>Województwo dolnośląskie</i>		
LO	2831	98,4
LP	385	90,8
LU	184	78,0
T	1497	93,5
TU	28	56,0
RAZEM	4925	94,9
<i>Województwo opolskie</i>		
LO	729	98,1
LP	134	97,1
LU	113	94,2
T	1013	97,5
TU	53	91,4
RAZEM	2042	97,3

Zdawalność egzaminu pisemnego z języka niemieckiego w 2010 r. wg typów szkół - zdający po raz pierwszy (stan na dzień 30 czerwca)

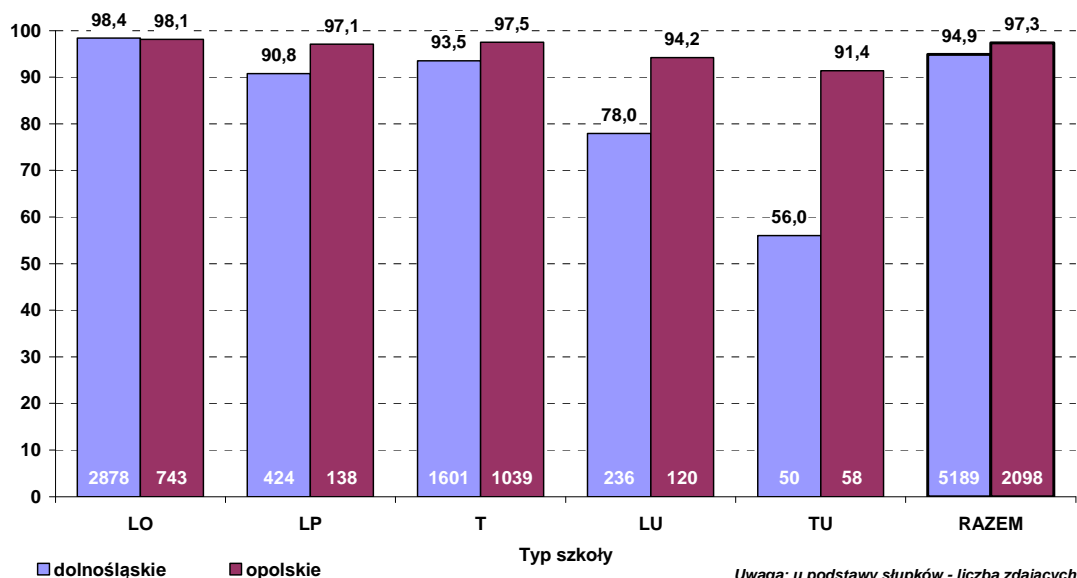

Diagram 1. Zdawalność egzaminu maturalnego z języka niemieckiego

Średni wynik procentowy z języka niemieckiego zdawanego jako przedmiot obowiązkowy i dodatkowy na poziomie podstawowym wyniósł 65,5 i był nieco wyższy od ubiegłorocznego. Na poziomie rozszerzonym zdający uzyskali średni wynik 69,9% (tabela 3).

Tabela 3. Średni wynik procentowy zdających egzamin maturalny z języka niemieckiego (przystępujący po raz pierwszy, stan 30 czerwca)

Wyszczególnienie	Średni wynik procentowy			
	obowiązkowo	dodatkowo	razem	PR
	PP	PP		
<i>OKE Wrocław</i>				
LO	73,6	81,8	74,0	69,3
LP	52,7	63,1	52,8	65,5
LU	50,2	90,0	50,3	70,2
T	58,7	72,3	58,9	74,6
TU	48,1		48,1	83,3
RAZEM	65,1	80,0	65,5	69,9
<i>Województwo dolnośląskie</i>				
LO	72,4	80,6	72,7	66,2
LP	49,4	63,1	49,6	45,8
LU	44,0	90,0	44,2	47,0
T	52,4	64,5	52,6	59,3
TU	34,0		34,0	
RAZEM	62,7	78,4	63,1	65,9
<i>Województwo opolskie</i>				
LO	78,2	84,5	78,7	77,7
LP	62,8		62,8	81,8
LU	62,4		62,4	76,0
T	68,4	79,2	68,5	76,9
TU	60,3		60,3	83,3
RAZEM	70,9	83,4	71,3	77,6

Komentarz

POZIOM PODSTAWOWY – ZADANIA ZAMKNIĘTE

Zadanie 1.

Obszar standardów	Jednostka testu	Standard	Poprawna odpowiedź (1 pkt)
Rozumienie ze sluchu	1.1.	Zdający stwierdza, czy tekst zawiera określone informacje. (II. 1 c)	R
	1.2.		F
	1.3.		F
	1.4.		R
	1.5.		F

Zadanie 2.

Obszar standardów	Jednostka testu	Standard	Poprawna odpowiedź (1 pkt)
Rozumienie ze słuchu	2.1.	Zdający określa główną myśl tekstu. (II. 1 a)	E
	2.2.		C
	2.3.		F
	2.4.		A
	2.5.		B

Zadanie 3.

Obszar standardów	Jednostka testu	Standard	Poprawna odpowiedź (1 pkt)
Rozumienie ze słuchu	3.1.	Zdający selekcjonuje informacje. (II. 1 d)	B
	3.2.		A
	3.3.		C
	3.4.		C
	3.5.		B

Zadanie 4.

Obszar standardów	Jednostka testu	Standard	Poprawna odpowiedź (1 pkt)
Rozumienie tekstu czytanego	4.1.	Zdający rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu. (II. 2 f)	C
	4.2.		H
	4.3.		E
	4.4.		I
	4.5.		A
	4.6.		G
	4.7.		B
	4.8.		D

Zadanie 5.

Obszar standardów	Jednostka testu	Standard	Poprawna odpowiedź (1 pkt)
Rozumienie tekstu czytanego	5.1.	Zdający selekcjonuje informacje. (II. 2 d)	C
	5.2.		A
	5.3.		D
	5.4.		C
	5.5.		A
	5.6.		D

Zadanie 6.

Obszar standardów	Jednostka testu	Standard	Poprawna odpowiedź (1 pkt)
Rozumienie tekstu czytanego	6.1.	Zdający stwierdza, czy tekst zawiera określone informacje. (II. 2 c)	F
	6.2.		R
	6.3.		R
	6.4.		F
	6.5.		R
	6.6.		R

POZIOM PODSTAWOWY – ZADANIA OTWARTE

Zadanie 7.

Podczas kursu w szkole językowej zgubiłeś/łaś telefon komórkowy. W ogłoszeniu

- napisz o zaistniałym zdarzeniu (Inf. 1)
- poinformuj o miejscu zgubienia telefonu (Inf. 2)
- zaproponuj nagrodę dla znalazcy telefonu (Inf. 3)
- poinformuj, kiedy bywasz w szkole. (Inf. 4)

W zadaniu oceniana jest umiejętność przekazania informacji określonych w poleceniu (4 punkty) oraz poprawność językowa (1 punkt).

Kryterium	Standard	Ocenianie	Punktacja
TREŚĆ	Zdający uzyskuje, udziela, przekazuje lub odmawia informacji, wyjaśnia, pozwoleń. (IV. 2 b)	Przyznajemy 1 pkt za każdą informację zgodną z poleceniem. Nie przyznajemy punktów za przekazanie informacji, jeżeli błędy językowe zaburzają jej zrozumienie.	0 – 4

Inf. 1	Wymagana jest informacja o zgubieniu telefonu komórkowego. Przykładowe poprawne odpowiedzi: <i>Gestern habe ich mein blaues Handy verloren.</i> <i>In dieser Schule habe ich mein Handy liegen lassen.</i>
Inf. 2	Wymagana jest informacja o miejscu zgubienia telefonu. Przykładowe poprawne odpowiedzi: <i>Ich glaube, ich habe mein Handy in Raum 14 liegen lassen.</i> <i>Das Handy habe ich das letzte Mal in der Bibliothek gesehen.</i>
Inf. 3	Wymagana jest propozycja nagrody dla znalazcy. Przykładowe poprawne odpowiedzi: <i>Der Finder bekommt 100 Zloty.</i> <i>Der Finder bekommt eine hohe Belohnung.</i>
Inf. 4	Wymagana jest informacja o czasie przebywania w szkole. Przykładowe poprawne odpowiedzi: <i>Ich bin jeden Dienstag von 16.00 – 18.00 Uhr in der Schule.</i> <i>Ich bin freitags ab 15.00 Uhr hier.</i>

POPRAWNOŚĆ JEZYKOWA	Zdający poprawnie stosuje środki leksykalno-gramatyczne, adekwatnie do ich funkcji. (III. 2 e)	1 pkt – błędy stanowiące do 25% liczby wszystkich wyrazów 0 pkt – błędy stanowiące powyżej 25% liczby wyrazów Niezależnie od liczby błędów w pracy zdający otrzymuje 0 punktów, jeżeli uzyskał mniej niż 3 punkty za treść.	0 – 1
---------------------	---	---	-------

Zadaniem zdających było komunikatywne przekazanie informacji zawartych w poleceniu. Zdający nie mieli z tym większych problemów. Najczęściej zauważane błędy w przekazie to nieznanomość słowa „zgubić – verlieren” lub „zostawić – liegen lassen”, co już na początku pracy powodowało nieporozumienia komunikacyjne.

Zadanie 8.

Ostatnio zacząłeś/zaczęłaś chodzić na treningi sportowe. W liście do koleżanki z Niemiec

- poinformuj, jaką dyscyplinę sportu trenujesz i uzasadnij swój wybór (Inf. 1a, 1b)
- określ, jak często trenujesz i gdzie odbywają się treningi (Inf. 2a, 2b)
- napisz, jakie masz problemy w związku z treningiem i w jaki sposób je pokonujesz (Inf. 3a, 3b)
- zapytaj koleżankę o jej stan zdrowia i zachęć ją do uprawiania sportu. (Inf. 4a, 4b)

W zadaniu oceniana jest umiejętność przekazania informacji (4 punkty), forma (2 punkty), bogactwo językowe (2 punkty) oraz poprawność językowa (2 punkty).

Kryterium	Standard	Ocenianie	Punktacja
TREŚĆ	Zdający uzyskuje, udziela, przekazuje lub odmawia informacji, wyjaśnień, pozwoleń. (IV. 2 b)	Informacje w liście są dwuczęściowe. Za każdą informację („kropkę”) przyznajemy: 1 pkt – jeżeli zdający przekazał w tekście obydwie jej części 0,5 pkt – jeżeli zdający przekazał tylko jedną jej część 0 pkt – jeżeli brakuje obydwu części informacji. Nie przyznajemy punktów za przekazanie informacji, jeżeli błędy językowe zaburzają jej zrozumienie.	0 – 4

Inf. 1a	Wymagana jest informacja o dyscyplinie sportu, jaką piszący list trenuje. Przykładowe poprawne odpowiedzi: <i>Ich habe angefangen, Schwimmen zu trainieren.</i> <i>Seit einer Woche spiele ich Fußball.</i>
Inf. 1b	Wymagane jest uzasadnienie wyboru dyscypliny sportowej. Przykładowe poprawne odpowiedzi: <i>Ich habe mich schon immer für diese Sportart interessiert.</i> <i>Das Schwimmen macht mir viel Spaß.</i>
Inf. 2a	Uznajemy każdą informację dotyczącą częstotliwości treningów. Przykładowe poprawne odpowiedzi: <i>Zweimal in der Woche fahre ich mit dem Bus dorthin.</i> <i>Ich spiele Fußball nicht nur einfach so, auf der Straße mit meinen Freunden, sondern ich trainiere auch regelmäßig im Verein.</i>
Inf. 2b	Uznajemy każdą informację o miejscu treningów. Przykładowe poprawne odpowiedzi: <i>Ich trainiere im Sportklub.</i> <i>Mein Training findet im Stadion statt.</i>
Inf. 3a	Uznajemy każdą informację o problemach związanych z treningiem. Przykładowe poprawne odpowiedzi: <i>Ich habe wenig Zeit und ich treffe mich selten mit meinen Freunden.</i> <i>Ich schlafe sehr gern lange, jetzt muss ich aber leider sehr früh aufstehen.</i>
Inf. 3b	Uznajemy każdą informację o sposobie/sposobach pokonywania problemu. Przykładowe poprawne odpowiedzi: <i>Ich habe die Lösung gefunden: Ich treffe mich mit meinen Freunden am Wochenende.</i> <i>Morgens dusche ich und alles ist in Ordnung.</i>

Inf. 4a	Uznajemy każde pytanie o stan zdrowia koleżanki. Przykładowe poprawne odpowiedzi: <i>Wie geht es dir gesundheitlich?</i> <i>Was macht deine Gesundheit?</i>
Inf.4b	Uznajemy każdą zachętę do uprawiania sportu. Przykładowe poprawne odpowiedzi: <i>Wenn du nicht krank sein möchtest, solltest du auch Sport treiben.</i> <i>Du solltest auch etwas trainieren, Bewegung ist super.</i>

FORMA	Zdający wyowiada się w określonej formie z zachowaniem podanego limitu słów (III. 2 f)	Oceniając pracę pod względem formy, bierzemy pod uwagę <u>trzy podkryteria</u> : 1. zgodność tekstu z wymaganą formą (wymagane 5 elementów: odpowiedni zwrot rozpoczynający list, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, odpowiedni zwrot kończący list) 2. spójność i logikę tekstu 3. objętość pracy w granicach określonych w poleceniu (120-150 słów). Niezależnie od stopnia realizacji poszczególnych podkryteriów zdający otrzymuje 0 punktów, jeżeli: – praca zawiera mniej niż 3 z 5 wymaganych elementów formy – praca zawiera więcej niż 200 słów.	0 – 2
BOGACTWO JĘZYKOWE	Zdający zna proste struktury leksykalno-gramatyczne umożliwiające formułowanie wypowiedzi (I. 1)	Oceniając pracę pod względem bogactwa językowego, bierzemy pod uwagę zróżnicowanie struktur gramatycznych oraz słownictwa. 2 pkt – zróżnicowane struktury gramatyczne, bogate słownictwo 1 pkt – mało zróżnicowane struktury gramatyczne, mało urozmaicone słownictwo 0 pkt – niezróżnicowane struktury gramatyczne, ubogie słownictwo Niezależnie od jakości języka w pracy zdający otrzymuje 0 punktów, jeżeli: – praca liczy mniej niż 60 słów, czyli 50% wymaganego limitu – zdający przekazał mniej niż połowę informacji, czyli uzyskał mniej niż 2 punkty za treść.	0 – 2

POPRAWNOŚĆ JĘZYKOWA	Zdający poprawnie stosuje środki leksykalno-gramatyczne, adekwatnie do ich funkcji (III. 2 e)	2 pkt – błędy stanowiące 0-15% liczby wszystkich wyrazów 1 pkt – błędy stanowiące 15-25% liczby wszystkich wyrazów 0 pkt – błędy stanowiące powyżej 25% liczby wyrazów Niezależnie od liczby błędów w pracy zdający otrzymuje 0 punktów, jeżeli: – praca liczy mniej niż 60 słów, czyli 50% wymaganego limitu – zdający przekazał mniej niż połowę informacji, czyli uzyskał mniej niż 2 punkty za treść.	0 – 2
------------------------	---	--	-------

W tym zadaniu zdający często tracili punkty za niekomunikatywne przekazanie treści. Najwięcej problemów sprawiło proste z pozoru pytanie o stan zdrowia koleżanki. Często zdający tracili punkty za poprawność i bogactwo językowe, ponieważ nie przekazali w sposób komunikatywny przynajmniej połowy wymaganych informacji. Można było jednak zauważyć u większości zdających, że pisali ze świadomością wymagań formy, tzn. znali typowe dla listu prywatnego zwroty rozpoczynające i kończące list, mieli opanowane zdania potrzebne we wstępie i zakończeniu oraz nie przekraczali wyznaczonego limitu słów – dzięki temu zdobywali punkty za to kryterium.

POZIOM ROZSZERZONY – część I ZADANIA OTWARTE

Zadanie 1.

Obszar standardów	Jednostka testu	Standard	Przykładowe poprawne odpowiedzi (0,5 pkt)
Przetwarzanie tekstu	1.1.	Zdający wykazuje się umiejętnością przetwarzania tekstów przeczytanych w języku obcym lub w języku polskim. (V. 2 a)	Entscheide, ... / Triff die Entscheidung, ...
	1.2.		... eine der schönsten Städte ...
	1.3.		... dass du mir hilfst.
	1.4.		... ohne ein Wort zu sagen.
	1.5.		... hängen von mir ab.

Zadanie 2.

Obszar standardów	Jednostka testu	Standard	Przykładowe poprawne odpowiedzi (0,5 pkt)
Przetwarzanie tekstu	2.1.	Zdający stosuje zmiany struktur leksykalno-gramatycznych, rejestru, stylu lub formy tekstu. (V. 2 b)	... noch das Auto reparieren.
	2.2.		... kein Geld dabeihaben
	2.3.		... müssen ... geschrieben werden.
	2.4.		... den ich gestern gekauft habe ...
	2.5.		... haben ... beantwortet.

Jak co roku te zadania okazały się najtrudniejsze. Uczniowie tracili punkty z powodu błędów ortograficznych. W odpowiedziach na zadanie 2. często nie wykazali się zarówno znajomością, jak i umiejętnością zastosowania wymaganej struktury leksykalno-gramatycznej.

Zadanie 3.

W zadaniu oceniana jest treść (5 punktów), kompozycja (4 punkty), bogactwo językowe (5 punktów) oraz poprawność językowa (4 punkty).

Zdający mógł zredagować wypowiedź na jeden z trzech zaproponowanych w zadaniu tematów. Ocena pod względem kryterium treści jest powiązana z tematem, pozostałe kryteria (kompozycja, bogactwo językowe oraz poprawność językowa) są identyczne niezależnie od tematu wybranego przez zdającego.

Temat 1.

Jak wyobrażasz sobie otaczający Ciebie świat za 100 lat? Opisz go, uwzględniając postęp nauki w zakresie środków lokomocji i budownictwa.

Kryterium	Standard	Ocenianie	Punktacja
TREŚĆ	Zdający tworzy tekst w postaci dłuższej wypowiedzi pisemnej uwzględniającej opisywanie ludzi, przedmiotów, miejsc, zjawisk, czynności. (III. 2 a)	Wymagamy pracy, w której zdający: formułuje wypowiedź zgodną z tematem, tj. w opisie uwzględnia otaczający go świat za 100 lat przedstawia istotne informacje na temat opisywanego świata, uwzględnia postęp w nauce w zakresie środków lokomocji i budownictwa opisuje świat, zachowując logiczny porządek; informacje o poszczególnych elementach i opinie o nich powinny stanowić logiczną całość przedstawia swoje opinie i uzasadnia je.	0 – 5

Temat 2.

Napisz opowiadanie o wakacyjnej przygodzie związanej z podróżowaniem autostopem, która zaowocowała ciekawą znajomością.

Kryterium	Standard	Ocenianie	Punktacja
TREŚĆ	Zdający tworzy tekst w postaci dłuższej wypowiedzi pisemnej uwzględniającej relacjonowanie wydarzeń. (III. 2 b)	Wymagamy pracy, w której zdający: formuluje wypowiedź zgodną z tematem, tj. - opowiada o wakacyjnej przygodzie związanej z podróżowaniem autostopem, która zaowocowała ciekawą znajomością - określa czas, miejsce wydarzeń i bohaterów logicznie odtwarza wydarzenia prowadzące do wydarzenia głównego - szczegółowo przedstawia wydarzenie główne przekonująco opisuje reakcje ludzi lub/i przedstawia wnioski i konsekwencje wydarzenia.	0 – 5

Temat 3.

W dzisiejszych czasach wielu młodych ludzi dąży za wszelką cenę do osiągnięcia sukcesu zawodowego. Jakie są dobre i złe strony takiego podejścia do życia? Przedstaw swoją opinię w formie rozprawki.

Kryterium	Standard	Ocenianie	Punktacja
TREŚĆ	Zdający tworzy tekst w postaci dłuższej wypowiedzi pisemnej uwzględniającej przedstawianie i uzasadnianie opinii własnych i innych osób. (III. 2 d)	Wymagamy pracy, w której zdający: - formuluje wypowiedź zgodną z tematem, tj. odnosi się do dążenia młodych ludzi do osiągnięcia sukcesu zawodowego za wszelką cenę, uwzględnia argumenty za i przeciw - prawidłowo formuluje tezę adekwatną do tematu, odnosi się w tezie do wad i zalet dążenia do osiągnięcia sukcesu zawodowego za wszelką cenę - omawia temat, trafnie dobierając argumenty za i przeciw - dokonuje podsumowania tematu.	0 – 5

Pozostałe elementy, tj. kompozycja i poziom języka były oceniane zgodnie z kryteriami zawartymi w Informatorze maturalnym.

Najpopularniejszą formą była, jak co roku, rozprawka, która jest formą najczęściej ćwiczoną w szkole. Do jej popularności wśród zdających przyczynił się również temat mówiący o dążeniu młodych ludzi do sukcesu, ponieważ mieścił się w sferze zarówno zainteresowań, jak i przemysłów zdających. Dość popularne było też opowiadanie o wakacyjnej przygodzie związanej z podróżowaniem autostopem, temat ten był bliski doświadczeniom zdających.

POZIOM ROZSZERZONY – część II**ZADANIA ZAMKNIĘTE**

Zadanie 4.

Obszar standardów	Jednostka testu	Standard	Poprawna odpowiedź (1 pkt)
Rozumienie ze słuchu	4.1.	Zdający stwierdza, czy tekst zawiera określone informacje. (II. 1 c)	F
	4.2.		F
	4.3.		R
	4.4.		R
	4.5.		F

Zadanie 5.

Obszar standardów	Jednostka testu	Standard	Poprawna odpowiedź (1 pkt)
Rozumienie ze słuchu	5.1.	Zdający określa główne myśli poszczególnych części tekstu. (II. 1 b)	B
	5.2.		G
	5.3.		D
	5.4.		C
	5.5.		E

Zadanie 6.

Obszar standardów	Jednostka testu	Standard	Poprawna odpowiedź (1 pkt)
Rozumienie ze słuchu	6.1.	Zdający selekcjonuje informacje. (II. 1 d)	C
	6.2.		A
	6.3.		B
	6.4.		D
	6.5.		D

Zadanie 7.

Obszar standardów	Jednostka testu	Standard	Poprawna odpowiedź (1 pkt)
Rozumienie tekstu czytanego	7.1.	Zdający selekcjonuje informacje. (II. 2 d)	A
	7.2.		C
	7.3.		D
	7.4.		A
	7.5.		B

Zadanie 8.

Obszar standardów	Jednostka testu	Standard	Poprawna odpowiedź (1 pkt)
Rozumienie tekstu czytanego	8.1.	Zdający określa główne myśli poszczególnych części tekstu. (II. 2 b)	C
	8.2.		F
	8.3.		A
	8.4.		E

Zadanie 9.

Obszar standardów	Jednostka testu	Standard	Poprawna odpowiedź (0,5 pkt)
Rozumienie tekstu czytanego	9.1.	Zdający rozpoznaje różnorodne struktury leksykalno-gramatyczne w podanym kontekście. (II. 2 j)	A
	9.2.		B
	9.3.		B
	9.4.		C
	9.5.		D
	9.6.		C

Jak zapewnić sobie wyższy wynik punktowy za napisanie tekstów w języku obcym? – analiza wyników zadań otwartych sprawdzających umiejętność tworzenia tekstu

Dokonując analizy wyników egzaminu maturalnego z języka niemieckiego na poziomie podstawowym, można zauważyć niesłychany postęp w umiejętności pisania własnych tekstów w stosunku do lat ubiegłych. Wskaźnik łatwości za tę umiejętność wynosił w tym roku 0,64, podczas gdy w latach ubiegłych był on niższy: 2006 – 0,56, 2007 – 0,58, 2008 – 0,59, 2009 – 0,60. Ten powolny, lecz ciągły wzrost kompetencji zdających w tym zakresie pokazuje systematyczną pracę nauczycieli nad kształtowaniem umiejętności pisania tekstów. Najlepiej z tym zadaniem poradzili sobie zdający z liceów ogólnokształcących, co nie jest oczywiście niczym dziwnym, ale w przypadku tej umiejętności różnica między typami szkół jest znacznie większa niż w przypadku rozumienia ze słuchu i czytania. Obrazuje to wykres 1. Ponieważ zdający z liceów profilowanych i techników osiągają niższe wyniki za pozostałe umiejętności, to każdy punkt zdobyty w zadaniach otwartych może oznaczać sukces, czyli zdanie egzaminu, a brak tego punktu – porażkę.

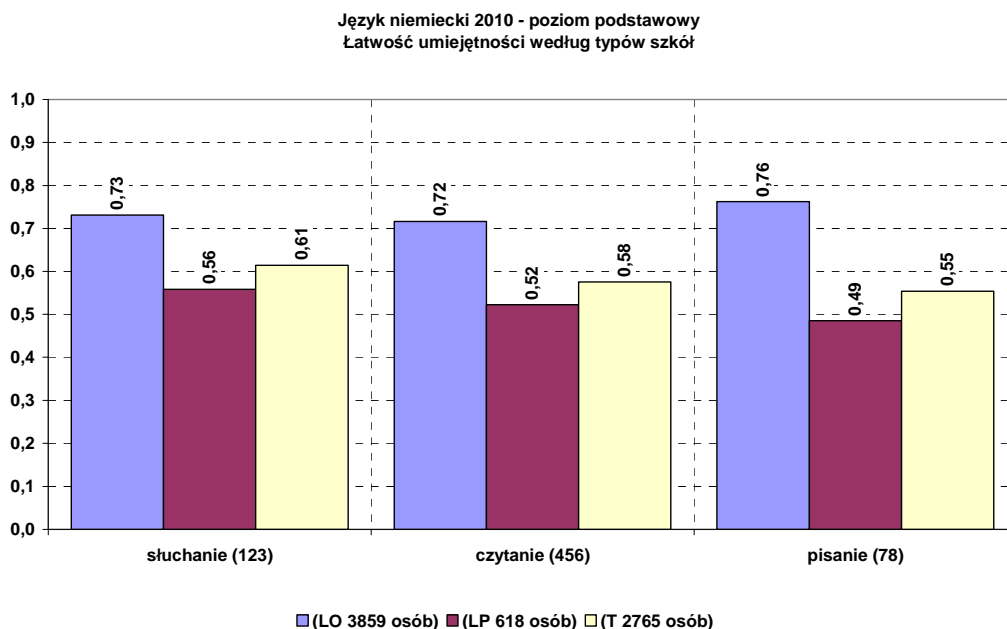

Diagram 2. Łatwość umiejętności według typów szkół – poziom podstawowy

Zdający mający mniejsze umiejętności językowe mają tego świadomość, jak ważna jest walka o każdy punkt – coraz mniej jest takich osób, którzy całkowicie rezygnują z podjęcia tych zadań. Procent osób, które nie podjęły próby napisania żadnego tekstu wynosił zaledwie 1,7. Zaledwie czy aż? Bo 1,7% oznacza w przypadku egzaminu z języka niemieckiego na poziomie podstawowym 129 osób. Czyli 129 osób zagrało w loteryjkę: uda się „wystrzelać” 15 punktów zadaniami zamkniętymi, czy nie? Wielu się nie udało ...

Na szczęście znakomita większość zdających walczy o punkty, choć nie zawsze skutecznie. Analiza tegorocznych zadań sprawdzających umiejętność tworzenia własnego tekstu powinna dać odpowiedź na pytanie, dlaczego abiturienti tracili punkty w zadaniach otwartych.

Zdający mieli do napisania dwa teksty użytkowe: ogłoszenie (zadanie 7.) i list prywatny (zadanie 8). Obydwa teksty wymagały języka obcego w sytuacji naturalnej, w której zdający mogą znaleźć się w bliższej lub dalszej przyszłości.

Zadanie 7. polegało na napisaniu ogłoszenia o zgubieniu telefonu komórkowego podczas kursu w szkole językowej. Należało w nim opisać to zdarzenie, poinformować o miejscu zgubienia telefonu, zaproponować nagrodę dla jego znalazcy i określić, kiedy bywa się w szkole.

W zadaniu nie był określony limit słów, ocenie nie podlegała również forma wypowiedzi. Za przekaz informacji określonych w poleceniu można było uzyskać 4 punkty, a z poprawnością językową 1 punkt. Wskaźnik łatwości dla tego zadania wyniósł 0,68, czyli było to dla zdających zadanie umiarkowanie trudne, przy czym wskaźniki za treść są zdecydowanie wyższe niż za język.

Zadanie 8. dotyczyło zakresu tematycznego „Sport” i polegało na napisaniu listu do koleżanki z Niemiec, z uwzględnieniem limitu słów, tj. od 120 do 150. Należało również zachować właściwą dla listu formę. Tematem listu była informacja o rozpoczętych przez zdającego treningach sportowych. W treści należało nazwać trenowaną dyscyplinę sportu i uzasadnić jej wybór, określić częstotliwość i miejsce treningów, napisać o problemach związanych z treningami i sposobie radzenia sobie z nimi. W zakończeniu piszący mieli wyrazić zainteresowanie stanem zdrowia koleżanki i zachęcić ją do uprawiania sportu.

Zastosowane kryteria oceniania do tego zadania przewidywały 4 punkty za przekaz informacji, 2 punkty za właściwą formę wypowiedzi, 2 punkty za bogactwo językowe i 2 punkty za poprawność. Wskaźnik łatwości tego zadania wyniósł 0,62, czyli było to również zadanie z zakresu „umiarkowanie trudne”. Podobnie jak w zadaniu 7. wskaźniki za treść są dużo wyższe niż wskaźniki za pozostałe kryteria, przy czym kryterium poprawności językowej jest już w kategorii „trudne” – 0,34.

Szczegółowe wartości wskaźnika łatwości dla poszczególnych zadań przedstawia wykres 3. Numery zadań od 7_1 do 7_4 przedstawiają wskaźniki łatwości realizacji treści, a 7_5 to wskaźnik łatwości poprawności językowej w tym zadaniu. W zadaniu 8. cztery pierwsze (8_1 – 8_4) to wskaźniki łatwości realizacji treści, 8_5 przedstawia łatwość kryterium formy, 8_6 to łatwość kryterium bogactwa językowego, a 8_7 – poprawności językowej.

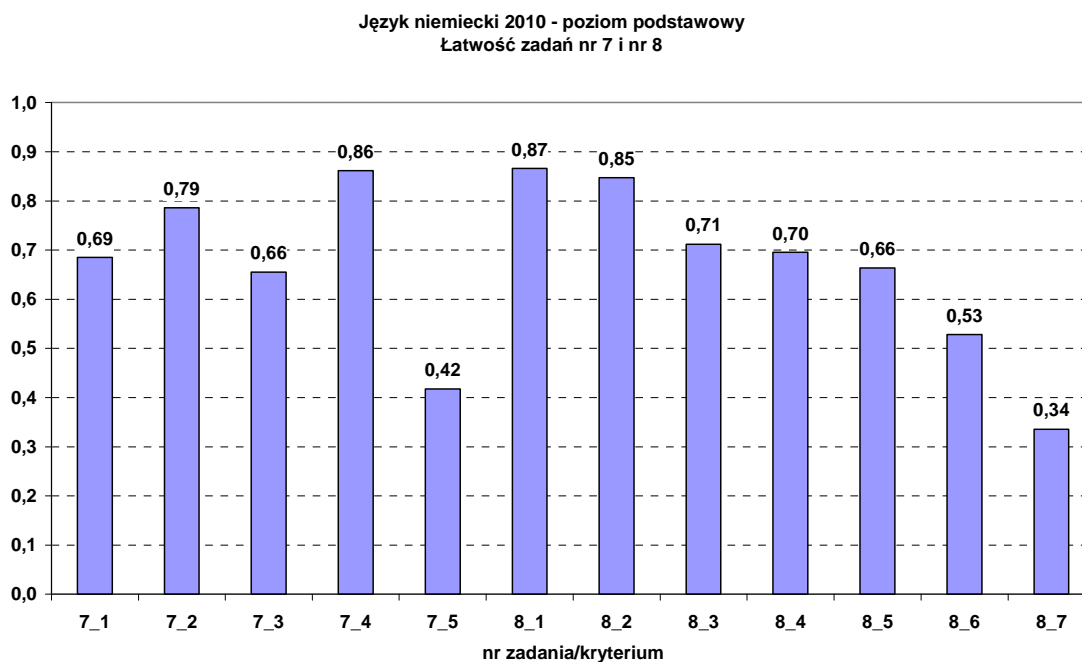

Diagram 3. Łatwość zadań nr 7 i nr 8 – poziom podstawowy

W zadaniu 7. najtrudniejsze okazało się zadanie cząstkowe 7.3. dotyczące propozycji nagrody dla znalazcy telefonu. Zdający często nie otrzymywali punktów za tę informację, ponieważ w ogóle ją opuszczali. Przyczyną było prawdopodobnie słowo „nagroda”, którego nie mogli sobie przypomnieć, a nie wpadli na to, że niekoniecznie trzeba użyć tego konkretnego słowa, by przekazać treść. W końcu można było zaproponować np. 20 Euro lub cokolwiek innego w charakterze nagrody, jak uczyniło wielu zdających. Druga grupa osób, która traciła punkty przy przekazaniu tej informacji, to zdający, którzy podjęli taką próbę, lecz błędy uniemożliwiały jej zrozumienie. Oto typowe przykłady:

Ich... habe... eine... Buch... für... dich, als... ich... meine... Handy...
 zurückgeben..... Viele Danke.....
 Wer sammeln Telefonieren ich gebe das Kuli „Parker“

Niewiele łatwiejsze okazało się przekazanie informacji o zgubieniu telefonu (3.1.). Najczęstszą przyczyną utraty punktu było użycie niewłaściwego czasownika. Zdający często używali czasownika „verlassen”, który oznacza „opuszczać” zamiast „liegen lassen”, czyli „zostawiać”. Bardzo częstym błędem było użycie angielskiego czasownika „lost” (zgubić) odpowiednio „znieuczzonego”, co oczywiście nie mogło być zaliczone jako zrozumiałe.

Ich habe mein Handy an dem Korridor der
 Hauptschule gestern verlasst.
 Ich habe meine Handy gelosten..

Jeszcze inną przyczyną mogło być albo niezrozumienie polecenia, albo nieznajomość czasu przeszłego. Zdający próbowali opisać okoliczności zgubienia telefonu, używając czasu teraźniejszego. Prowadziło to nieuchronnie do zaburzenia komunikatywności. Osoba czytająca takie ogłoszenie miałaby problemy ze zrozumieniem, o co w nim właściwie chodzi.

Ich ~~mit~~ spriere in Parkplatz Ich habe meine
 Telefon in meine ~~Mama~~ ^{nose keine} Nase Ich ~~mit~~ ~~mit~~
 Telefon. Ich ~~mit~~ ^{habe} ~~mit~~ befindet meine Telefon sich.
 Ich bin entzetreu Telefon Ich habe keine Telefon
 im Parkplatz

Pozostałe zadania cząstkowe nie sprawiły piszącym większych problemów, wątpliwości egzaminatorów budziło raczej pytanie, czy można przyznać punkt za informację o miejscu zgubienia telefonu (3.2), jeśli zdający napisał dwie informacje w jednym zdaniu, przy czym użył niewłaściwego czasownika, zaburzającego komunikatywność całego zdania, np. „Ich habe das Handy in der Schule geblieben.” Najłatwiejsze okazało się dla zdających przekazanie informacji o czasie

przebywania w szkole (informacja 3.4.), 86 procent zdających wykonało to zadanie. Wśród komunikatywnych odpowiedzi najczęściej pojawiały się zdania takie jak: „In der Schule bin ich jeden Tag.” lub „Ich bin in der Schule montags von 8 Uhr bis 14 Uhr”.

Dokonując analizy tego zadania nie sposób nie zauważyć, że aż 41 procent zdających nie otrzymało punktu za poprawność językową. Oznacza to, że popełnili więcej niż 25 procent błędów w stosunku do napisanych przez siebie słów lub nie przekazali ponad połowy informacji. To znaczący odsetek, jeśli weźmie się pod uwagę, że tolerancja na błędy jest w tym zadaniu bardzo wysoka.

W zadaniu 8. zdający nie mieli większych problemów z przekazaniem informacji 8.1. i 8.2. Większość osób uczących się języków obcych zna nazwy podstawowych dyscyplin sportowych, niektóre z nich są wszak słowami międzynarodowym. Jeśli tracili pół punktu, to za uzasadnienie wyboru tej, a nie innej dyscypliny. Trudności nie sprawiło też określenie miejsca i częstotliwości treningów wymagane w informacji 8.2. „Schody” zaczęły się przy przekazywaniu dwóch ostatnich informacji (8.3. i 8.4.). Zdający najczęściej pisali, jakie mieli problemy w związku z treningiem, lecz nie uwzględniali drugiego elementu, czyli sposobu ich pokonywania.

..... Ich habe oft Kopfschmerzen,

 aber das ist kein Problem. Ich mag schwimmen!

Niektórzy zdający próbowali sprytnie „obejść” wymagany punkt, pisząc że nie mają żadnych problemów, lecz za taką odpowiedź nie uzyskuje się punktu.

..... drei mal im Wochen. Wir spielen in

 Schule. Ich habe keine Probleme. Ich habe

 neuer Freundin. Sie heißt Monika.

Największą nieporadnością językową wykazywali się zdający, próbując zapytać koleżankę o stan jej zdrowia.

..... Du. Ich habe deine Gesundheit?

 nicht schrecken. Wie ~~ist~~^{bist} dir? Treibst du?

Trudne okazało się również wyrażenie zachęty do uprawiania sportu. Można ją było napisać w różny sposób, zdający nie musieli koniecznie użyć trybu rozkazującego, z kontekstu musiał jednak wynikać jednoznacznie dla odbiorcy bodziec do uprawiania sportu. oto przykłady prawidłowej i nieprawidłowej realizacji tego punktu.

..... Was fühlst du dich? Sport treiben ist gut für Gesund.

 Vielleicht wirst du ~~es~~ Sport treiben? Das ist wirklich gut.

Wie fühlst du
dich? Bist du gesund? Möchtest du auch Sport
treiben?

Jeśli chodzi o realizację kryterium formy, to większość zdających została dobrze przygotowana przez nauczycieli do napisania listu. 55 procent zdających otrzymało maksymalną liczbę punktów za to kryterium. Oznacza to, że ich listy miały pięć wymaganych elementów charakteryzujących tę formę, były napisane w sposób spójny i logiczny i mieściły się w wyznaczonych granicach liczby słów. Prawie 23 procent zdających otrzymało 1 punkt za to kryterium, najczęstsze usterki ich listów to brak zakończenia oraz zaburzenia w spójności i logice tekstów. 22,2 procent zdających, tzn. 1721 osób nie otrzymało za to kryterium żadnego punktu. Jeśli nawet odejmiemy od tej liczby osoby, które w ogóle nie podjęły tego zadania (291), to wciąż otwarte pozostaje pytanie, dlaczego aż 1430 osób straciło 2 punkty. Otóż najczęstszą przyczyną było przekroczenie objętości pracy o więcej niż 15%, czyli zbyt mało lub zbyt dużo słów.

Przeszkodą, na której zdający tracili najwięcej punktów, okazał się język. Tylko jedna czwarta zdających otrzymała maksymalną liczbę punktów za bogactwo językowe, a jeszcze mniej (20,6%) – za poprawność językową. W kryterium bogactwa językowego najwięcej prac (53,3%) zostało ocenionych na 1 punkt, oznaczało to, że zawierało mało zróżnicowane struktury gramatyczne oraz mało urozmaicone słownictwo i frazeologię. Ponad 20 procent nie zdobyło żadnego punktu za to kryterium, tzn., że: napisali prace, używając elementarnych struktur gramatycznych i posługując się ubogim słownictwem, lub ich prace liczyły mniej niż 60 słów, lub nie otrzymali przynajmniej 2 punktów za przekaz informacji. Oczywiście bardziej niepokojący jest całkowity brak punktów za poprawność językową u 53,4% zdających (4133 osoby!).

Cóż można poradzić przyszłym maturzystom na podstawie analizy tegorocznych wyników zadań otwartych?

Wydaje się, że sprawą najważniejszą jest skoncentrowanie się na pamięciowym opanowaniu zwrotów, wyrażeń i całych zdań służących do wyrażania tzw. intencji komunikacyjnych. Zaletą znajomości takich zwrotów jest ich uniwersalność, tzn. możliwość zastosowania w bardzo różnych sytuacjach. Jakie intencje komunikacyjne mogą być najczęściej używane w zadaniach sprawdzających pisanie? Oto kilka wskazówek. W zadaniach często pojawiają się polecenia typu:

Napisz, co sądzisz o tym pomysle, imprezie ...

Przedstaw swój plan, propozycję ...

Zapytaj o samopoczucie, stan zdrowia, ...

Poproś o radę, pomoc, czas ...

Udziel koledze rady na temat ...

Tematyka takich intencji może oczywiście pójść w każdą stronę, ale zwroty kluczowe pozostaną takie same. Oczywiście, każda intencja może być wyrażona za pomocą różnorodnych zwrotów, lecz by osiągnąć cel, wystarczy nauczyć się jednego! Podaję najprostsze przykłady.

Aby wyrazić pozytywną opinię na jakiś temat trzeba nauczyć się następującego zwrotu: „Ich finde (diese Idee, diesen Plan, ...) gut / schön / fantastisch / prima ...”. Jeśli opinia ma być negatywna, wystarczy zmienić „gut” na „schlecht”, lub po prostu „nicht gut”.

Do przedstawienia planów wystarczy znajomość najprostszego zwrotu: „Ich möchte ...”. Należy tylko pamiętać, że w zależności od rodzaju planów trzeba na końcu tego zdania napisać odpowiedni czasownik w formie bezokolicznika. Jeśli chcemy powiedzieć o planach wycieczki

w góry, zdanie będzie brzmieć: „Ich möchte ins Gebirge fahren.”, jeśli piszemy o swoich planach kształcenia, to napiszemy „Ich möchte Medizin studieren.”

Pytanie o samopoczucie załatwi zwrot, który poznaje się na pierwszych lekcjach: „Wie geht es dir?”.

Wszelkiego rodzaju prośby można najprościej wyrazić prostym pytaniem „Czy możesz ...”, uzupełniając je magicznym słowem „bitte”, np. „Kannst du mir helfen, bitte?” lub „Kannst du mir etwas raten, bitte?”

Najprostszy sposób udzielania rad, to użycie trybu rozkazującego. W języku niemieckim nie jest to trudne zjawisko. Wystarczy napisać „trzon” czasownika na początku zdania, np. „Lauf jeden Tag!”, „Schlaf 8 Stunden!”

Druga rada dla przyszłych abiturientów jest bardzo prosta: „Uczcie się słówek na pamięć i powtarzajcie je wielokrotnie!”. Bez tej bazy nie ma po prostu komunikacji. Wykorzystajcie odpowiednie programy komputerowe, wszak istnieją takie, do których można wpisać własną listę. Nauczycieli można jedynie prosić, by nie zaniedbywali systematycznej kontroli nauki słownictwa. Zwykle cotygodniowe kartkówki ze słówek mogą zdziałać cuda!

Jeśli chcemy, by nasi uczniowie robili mniej błędów, trzeba nade wszystko uświadomić im, że powinni swój tekst po napisaniu spokojnie przeczytać, analizując go pod kątem ewentualnych błędów. Warte polecenia są ćwiczenia polegające na wyszukiwaniu błędów w tekście partnera lub w tekście specjalnie do tego celu przygotowanym przez nauczyciela. Można urządzić zabawę, która grupa lub para znajdzie najwięcej błędów.

Spojrzenie wstecz ukazuje, jak ogromna droga została przebyta. Systematyczna poprawa komunikacyjnych umiejętności językowych młodych ludzi wchodzących w świat bardzo nas cieszy. Zapewne nauczyciele nie „osiądną na laurach”, lecz postawią nowe wymagania, które będą dotyczyły nie tylko komunikatywności, lecz również jakości języka.

